

Förlängning av koldioxidavgift och klimatfond

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens miljö- och hälsoutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

- att systemet med koldioxidavgift och klimatfond förlängs tills den årliga inbetalningen av avgifter understiger 100 000 kr
- att anta Regler för klimatfond 2020-11-17
- att koldioxidavgiften för resor från och med 2021-01-01 utformas enligt tabell 1 i tjänsteskrivelsen
- att ge kommunstyrelsens miljö- och hälsoutskott i uppdrag att årligen se över och vid behov föreslår förändringar av koldioxidavgiften till kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att följa upp och vid behov föreslå förändringar av koldioxidavgiften och klimatfonden under 2020.

Koldioxidavgiften ingår i ett kommuninternt klimatväxlingsystem där det kostar extra att transportera sig med hjälp av fossila bränslen. Pengarna från avgiften hamnar i en klimatfond, från vilken kommunens förvaltningar kan söka pengar till klimatprojekt. Söktrycket på fonden har varit högt.

Avgiften tas enligt nuvarande beslut ut till och med 2020, och medel ur fonden kan beviljas till och med 2021.

Systemet har bidragit till att öka andelen fossilfria drivmedel i organisationen till 91 procent, men koldioxidavgiften har hittills inte haft tillräckligt styrande effekt på flygresor och resor med egen bil i tjänsten för att nå kommunens mål om en fossilbränslefri organisation. Därför föreslås en förlängning och förbättring av systemet och en höjning av avgiften för flygresor och resor med egen bil i tjänsten.

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2020-12-02 Förlängning av koldioxidavgift och klimatfond
- Koldioxidavgift och klimatfond – effekter, resultat 2020-11-17
- Regler för klimatfond 2020-11-17

2020-12-02

Diarienummer

KS 2020/0720

- Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2020-02-27 § 75 Motion från Karin Svensson Smith (MP) Öka takten i klimatarbetet

Ärendet

Sedan 2016 har Lunds kommun ett klimatväxlingssystem med koldioxidavgift och klimatfond för att styra mot målen om en fossilbränslefri kommun och minskad klimatpåverkan i LundaEko. Koldioxidavgiften betalas av förvaltningarna och är kopplad till utsläpp från resor och transporter. Avgifterna förs till en klimatfond där förvaltningarna kan söka pengar för åtgärder som leder till minskade utsläpp. Enligt beslutet ska avgift tas ut till och med 2020, och medel ur fonden kan beviljas till och med 2021.

Systemet med koldioxidavgift och klimatfond har varit en av flera metoder att styra mot en fossilbränslefri kommunorganisation. Tillsammans har de lett till kraftigt minskade utsläpp från kommunens resor och transporter. Från 2016, då koldioxidavgiften infördes, till 2019 har utsläppen minskat med 48 procent. Särskilt tydlig har effekten varit avseende inköp av drivmedel till kommunens fordon. Där har andelen fossilfria bränslen ökat från 64 procent till 91 procent.

För tjänsteresor har andelen fossilfritt ökat marginellt. Det är inte en tillräcklig förändringstakt för att målet om 100 procent fossilfrihet ska nås. Den stora majoriteten av utsläppen från tjänsteresor kommer från flyg och resor med egen bil i tjänsten.

Det går inte att avgöra hur stor del av utsläppsminskningen som koldioxidavgiften står för, men utsläppsminskningen till följd av beviljade klimatfundsprojekt beräknas totalt till 130 ton CO₂-ekv per år. Som en jämförelse var utsläppen från kommunens egna transporter 728 ton CO₂-ekv år 2019.

I flera kommuner finns system som liknar det i Lund. Till exempel i Helsingborg tillämpas ett system med koldioxidavgift. I Helsingborg har avgiften på resor med flyg höjts två gånger, totalt från 4 procent till 50 procent. Vid låga nivåer på avgiften sågs ingen styrande effekt alls på antalet flygresor, men vid den andra höjningen till 50 procent minskade flygandet med 30 procent på ett år. Denna nya kunskap är väsentlig för att kunna bedöma den förväntade effekten av ändrad storlek på avgifterna även i Lunds system. I en rapport från konsulten Trivector som beställts av Region Skåne om olika organisationers klimatväxlingssystem framhålls Helsingborg som ett gott exempel. I rapporten poängteras också vikten av att information om koldioxidavgiften och dess storlek finns tillgänglig för resenärerna för att den styrande effekten ska nås. I Helsingborg är avgiften på resor med egen bil i tjänsten 50 procent.

2020-12-02

Diarienummer

KS 2020/0720

Föredragning

Koldioxidavgiften och klimatfonden har bidragit till att öka andelen fossilfria drivmedel i organisationen till 91 procent, men avgiften har hittills inte haft tillräckligt styrande effekt på flygresor och resor med egen bil i tjänsten för att nå kommunens mål om en fossilbränslefri organisation. Därför är förslaget att systemet förlängs och att avgiften höjs för flygresor och resor med egen bil i tjänsten i enlighet med tabell 1. En ungefärlig tredubbling av avgifterna i båda fallen bedöms nu vara en rimlig nivå som ger styrande effekt utan alltför stor negativ effekt på någon verksamhet, men denna avvägning bör förnyas årligen. Nivån på övriga avgifter kan lämnas orörda.

Resor, konto	avgift
6521 Flygresor	50 %
6523 Båtresor	10 %
452* Egen bil i tjänsten	15 %
6522 Tågresor	0 %
6524 Lokal buss, spårvagn	0 %

Tabell 1: Förslag på avgiftsnivå för resor efter förlängning.

Kommunkontoret ser nu över kommunens riktlinjer för resor och transporter. Det är lämpligt att kommunicera förändringen av koldioxidavgiften samordnat med de nya riktlinjerna, för att stärka effekten av båda styrmedlen. Tillsammans förväntas de ge ökade incitament för klimatsmart resande och digitala lösningar som ger minskat resande.

Kostnaden för administration av fonden bedöms överstiga nyttan när mindre än 100 000 kronor per år tillförs fonden. Detta kommer att sammanfalla med att andelen fossila bränslen börjar bli försumbar, vilket är skäl att avsluta systemet.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunkontoret. Kommunkontoret samordnar och bereder även ansökningar till klimatfonden.

Barnets bästa

Ärendet berör barn på olika sätt. Koldioxidavgiften minskar utsläppen av växthusgaser och luftföroreningar, vilket är positivt för barns hälsa och framtidstro. Barn är mer känsliga för luftföroreningar än vuxna.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunkontorets förslag är att ökad koldioxidavgift tas ut och att nivån sätts till 50 procent på flygresor och 15 procent på resor med egen bil i tjänsten. För övriga resor och drivmedel föreslås avgiften vara oförändrad.

2020-12-02

Diarienummer

KS 2020/0720

Den ökade avgiften fördelar sig ojämnt mellan förvaltningarna beroende på skillnader i verksamheten. Störst ökning beräknas för Utbildningsförvaltningen, cirka 200 000 kr/år, respektive Barn – och skolförvaltningen, drygt 100 000 kr/år. Socialförvaltningen och Kommunkontoret beräknas få en ökning på strax under 100 000 kr/år. För övriga förvaltningar beräknas ökningen bli under 50 000 kr/år. Syftet med avgiften, och flera andra åtgärder i kommunen, är dock att minska antalet flygresor och resande med egen bil i tjänsten, vilket bör leda till att den faktiska avgiften i praktiken blir lägre.

Förslaget leder också till en större mängd tillgängliga medel i klimatfonden, som kan sökas av alla förvaltningar. Hittills har mängden sökta medel från fonden överskridit tillgångarna. Därför är det troligt att pengarna kommer till användning vid en höjning av avgiften.

Det går inte att förutse vilka förvaltningar som kommer att söka och beviljas medel från fonden. Däremot går det att se vilka som historiskt fått pengar från fonden. Om ansökningarna även i fortsättningen fördelar sig ungefär så, kommer de förvaltningar som får störst ökning av avgiften räknat i kronor till stor del få tillbaka pengarna till klimatprojekt.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Carin Hillåker
Biträdande kommundirektör

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunkontoret, Ekonomi
Kommunkontoret, Hållbar tillväxt

För kännedom:
Samtliga nämnder